

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

кафедра теорії права та кримінально-процесуальної діяльності факультету правоохоронної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пдм 07.2 «СУДОВА МЕДИЦИНА ТА СУДОВА ПСИХІАТРІЯ»
(вибіркова освітня компонента)**

ОПП «Правоохоронна діяльність»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 26 Цивільна безпека

Спеціальність: 262 Правоохоронна діяльність

Кваліфікація: магістр правоохоронної діяльності

Професійна кваліфікація: офіцер оперативно-тактичного рівня Державної прикордонної служби України

Форма здобуття освіти: денна

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Судова медицина та судова психіатрія», є обов'язковою для вивчення ОПП «Правоохоронна діяльність». Вивчається протягом 4-го семестру на кафедрі Теорія права та кримінально-процесуальної діяльності.

Мета. Навчальна дисципліна «Судова медицина та судова психіатрія» передбачає вивчення питань, що виникають в процесі розслідування кримінальних справ щодо призначення та проведення експертиз, використання на практиці висновків цих експертиз для побудови слідчих версій та ін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є: засвоєння знань з основ судової медицини, травматології, можливостей та меж судово-медичної експертизи та засвоєння знань з основ судової психіатрії, можливостей та меж судово-психіатричної експертизи.

Завданнями викладання судової медицини та судової психіатрії у вищих юридичних навчальних закладах є:

- навчання слухачів правильному складанню питань, які виносяться на вирішення перед судово-медичною експертизою;
- вироблення вмінь об'єктивно оцінювати висновки судово-медичної експертизи з подальшим використанням отриманих нею даних в своїй практичній діяльності;
- ознайомлення з організацією і методикою проведення судово-медичних експертиз потерпілих, обвинувачених та інших осіб, трупа, речових доказів і за матеріалами цивільних і кримінальних справ;
- ознайомлення з досвідом роботи і досягненнями місцевих судово-медичних закладів.

Досягнення програмних результатів навчання передбачає здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових.

- ПРН-3** Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність, оперативно-службову діяльність органу охорони державного кордону, комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, а також ефективно застосування сил і засобів у різних умовах обстановки
Знання: визначати коло питань, які можуть бути поставлені перед експертами;
Розуміння: порядок проведення експертиз
Застосовування: визначати особливості експертизи і питання для експерта
Аналіз: правильно тлумачити і застосовувати норми, які регулюють проведення судово-медичної та психіатричної експертизи
Синтез: порядку вилучення та упакування речових доказів
- ПРН-9** Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, бази даних та стандартне і спеціалізоване програмне забезпечення оперативно-службової діяльності органів Державної прикордонної служби України
Знання: законодавство, яке регулює судову медицину та психіатрію і експертну діяльність
Розуміння: порядку проведення судово-медичної експертизи живих людей, поняття смерті, трупних змін, та судово-медичного дослідження трупа
Застосовування: методики застосування теоретичних знань до конкретних життєвих фактів і ситуацій
Аналіз: можливостей та меж компетенції судово-психіатричної експертизи

Синтез: самостійно поповнювати й поглиблювати свої знання, набуті на лекціях та практичних заняттях
Оцінювання: оцінки висновків судово-психіатричної експертизи

Знання засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

Знання: процесуальні –основи проведення судово – медичних та психіатричних експертиз;

Застосовування: правильному складанню питань, які виносяться на вирішення перед судово-медичною експертизою

Об'єктивно оцінювати висновки судово-медичної експертизи з подальшим використанням отриманих нею даних в своїй практичній діяльності

Синтез: самостійного проведення огляду трупа на місці події

Оцінювання: Аргументувати зміст рішень, вибір видів експертиз та експертів під час розслідування кримінальних павопорушень.

Знання: порядку проведення судово-медичної експертизи живих людей, поняття смерті, трупних змін, та судово-медичного дослідження трупа.

Розуміння: процесуальних та організаційних основ проведення судово-психіатричної експертизи

Застосовування: Порядку вилучення та упакування речових доказів

Аналіз: загальних положень про психічні захворювання;

Синтез: можливостей та меж компетенції судово-психіатричної експертизи;

Оцінювання: оцінювати висновки судово-медичної експертизи з подальшим використанням отриманих нею даних в своїй практичній діяльності;

ВИКЛАДАЧІ:

Старший викладач кафедр теорії права та кримінально-процесуальної діяльності кандидат педагогічних наук, доцент Наталія ЛОГІНОВА, e-mail: nataliaflgnv@i.ua

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальний клас 524.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин										Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота					Індивідуальна робота		Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік			
					лекції	семінари	практичні заняття	Контрольна робота	підсумковий контроль	Усього	реферат							
за денною формою навчання																		
4	8																	
Усього за дисципліну		4	120	50	16	20	6	4	4	20		44		+				

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.1; МН3.2;

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1; МК4.3; МК4.4.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ СЛУХАЧАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	МК2.1; МК2.2; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ЗК-2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях в умовах неповної/недостатньої інформації, суперечливих вимог та зміни умов обстановки.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ЗК-5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	МК1.1; МК2.1; МК2.3; МК2.4; МК2.8
ЗК-6	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ЗК-7	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації та зміні правового режиму в державі.	МК1.1; МК2.1; МК2.3; МК2.4; МК2.8
Фахові компетентності спеціальності		
СК-1	Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального та процесуального права у професійній діяльності, та розробляти оперативно-службові та бойові документи	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
СК-11	Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності та здатність до діяльності в системі інтегрованого управління кордонами	МК2.5; МК4.4.
	Уміння застосувати знання у практичній діяльності при складанні клопотання про проведення експертиз.	МК1.4; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.4.
	Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції під час проведення досудового розслідування .	МК2.5; МК4.4.
	Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру.	МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.4.
	Спроможність організувати і керувати діяльністю оперативно-розшукових органів охорони державного кордону під час проведення та призначення експертиз.	МК2.5; МК4.4.

Шифр	Компетентність	Методи контролю
	Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час використання знань експертів у кримінальному провадженні	МК1.4; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.4.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ СЛУХАЧАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН 3	Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність, оперативно	МН1.1; МН1.3; МН2.2; МН3.1; МН3.2	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН 9	Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, бази даних та стандартне і спеціалізоване програмне забезпечення оперативно	МН1.3; МН 1.6; МН 2.1; МН2.3; МН3.2	МК1.4; МК2.2; МК2.7; МК2.8; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
	Знання засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.	МН1.1; МН1.3; МН 2.2	МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК4.1; МК4.4.
	Об'єктивно оцінювати висновки судово-медичної експертизи з подальшим використанням отриманих нею даних в своїй практичній діяльності	МН1.1; МН1.3; МН2.2; МН3.1; МН3.2	МК2.2; МК2.6; МК2.7; МК3.1; МК3.3; МК4.4.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин				Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4			
1	Предмет, метод і завдання судової медицини. Правові, процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи	4	Лз2	Сз2			9	1/1-2л, 2/1-2л, 2/2-2с, 3/1-2л,	8
2	Механічні пошкодження. Смерть від кисневого голодування	6	Лз2	Сз4			10	3/2-2с, 4/1-2л, 4/2-2с,	6
3	Смерть, трупні зміни, судово-медичне дослідження трупа	12	Лз2	Сз4	Пз6		11	4/3-6 пр, 5/1-2л,	8
4	Судова медична експертиза живих людей. Речові докази біологічного походження	8	Лз2	Сз4	Кр2		12	5/2-2с, 6/1-2л, 6/2-2с, 7/1-2л,	8
5	Предмет та завдання судової психіатрії. Організація судово-психіатричної експертизи в Україні	4	Лз2	Сз2			1	7/2-2с (МК 1), 8/1-2л, 8/2-2с, 8/3-2Кр	4
6	Процесуальні та організаційні основи проведення судово-психіатричної експертизи	4	Лз2	Сз2			2	ДЗ-4	4
	Загальні положення вивчення психічного стану особи		Лз2	Сз2					
8	Загальні положення про психічні захворювання. Симптоматика психічних розладів	6	Лз2	Сз2	Кр2		3		
	Диференційований залік	4	ДЗ4						
	Усього	50							

Умовні скорочення:

Лекція – Л; Практичне заняття – Пз;; Семінарське заняття – Сз; Контрольна робота – Кр;

Диференційований залік - ДЗ : Заняття, що обов'язкові для оцінювання - 3/2-2лб

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
				2 курс	
				4 семестр	
				МОДУЛЬ № 1 СУДОВА МЕДИЦИНА	
1			8	ПРЕДМЕТ, МЕТОД І ЗАВДАННЯ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ. ПРАВОВІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення судової медицини</i> 1. Предмет, метод і завдання судової медицини 2. Судово-медична експертиза, її правові, процесуальні та організаційні підстави 3. Об'єкти судово-медичної експертизи	[1.2] [1.3] [2.1] ст. 4-11 [3.3] ст. 4-24 [3.6] ст. 3.5
		семінар	2	<i>Правові та процесуальні основи судово-медичної експертизи</i> Історія розвитку судової медицини в Україні Використання судово-медичних знань у розкритті та розслідуванні злочинів	
		Самостійна робота	6	Історія розвитку судової медицини в Україні Використання судово-медичних знань у розкритті та розслідуванні злочинів	[1.2] [1.3] [2.1] ст. 4-11 [3.3] ст. 4-24 [3.6] ст. 3.5

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
2			12	МЕХАНІЧНІ ПОШКОДЖЕННЯ	
	1	Лекція	2	<i>Загальна характеристика механічних пошкоджень</i> 1. Загальні положення судово-медичної травматології 2. Класифікація механічних ушкоджень та їх ознаки 3. Особливості ушкоджень при механічних травмах	[2.1] ст. 4-11 [3.1] ст. 85-124 [3.2] ст. 14-98 [3.3] ст. 25-51 [3.5] ст. 545-606 [3.6] ст. 192
	2	Семинар	2	<i>Поняття та види механічних пошкоджень</i> 1. Травми і травматизм 2. Медична класифікація механічних пошкоджень 3. Види травм та їх характеристика	[2.1] ст. 4-11 [3.1] ст. 85-124 [3.2] ст. 14-98 [3.3] ст. 25-51 [3.5] ст. 545-606 [3.6] ст. 192
		Семинар	2	Вплив отрути на організм людини, кисневе голодування, ушкодження і смерть від дії межових температур та ураження електричним струмом Поняття і види гострого кисневого голодування Механічна асфіксія, її види, стадії прижиттєвого перебігу Дія отрути на організм людини Ушкодження від дії межових температур та ураження електричним струмом	[2.1] ст. 63-72; 91-107 [3.1] ст. 70-112; 146-147 [3.2] ст. 89-104, 138-162 [3.3] ст. 25-51
		Самостійна робота	6	1. Механічні ушкодження тупими та гострими предметами 2. Транспортна травма 3. Вогнепальні ушкодження	[2.1] ст. 4-11 [3.1] ст. 85-124 [3.2] ст. 14-98 [3.3] ст. 25-51 [3.5] ст. 545-606 [3.6] ст. 192

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
3			18	СМЕРТЬ, ТРУПНІ ЗМІНИ ТА СУДОВО-МЕДИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРУПА	
	1	Лекція	2	Смерть і трупні зміни Умирання і смерть. Класифікація смерті Посмертні трупні зміни Огляд трупа на місці події Судово-медичне дослідження трупа	[2.1] ст. 63-72, 91-107; [3.1] ст. 175-248; [3.2] ст. 166-216, [3.3] ст. 96-147; [3.5] ст. 512; [3.6] ст.6-11
	2	Семінар	4	Помирання і смерть Смерть і трупні зміни Огляд трупа на місці його виявлення Процесуальний порядок судово-медичного дослідження трупа	[2.1] ст. 63-72, 91-107; [3.1] ст. 175-248; [3.2] ст. 166-216, [3.3] ст. 96-147; [3.5] с. 512; [3.6] ст. 6-11
	3	Практичне заняття	6	Судово-медичне дослідження трупа Дослідження трупа в установах судово-медичної експертизи 2. Складання акту судово-медичного дослідження трупа	[2.1] ст. 63-72, 91-107, [3.1] ст. 175-248; [3.2] ст. 166-216, [3.3] ст. 96-147; [3.5] ст. 512; [3.6] ст. 6-11
		Самостійна робота	6	Смерть і трупні зміни Судово-медичне дослідження трупа	[2.1] ст. 63-72, 91-107; [3.1] ст. 175-248; [3.2] ст. 166-216, [3.3] ст. 96-147; [3.5] ст. 512; [3.6] ст. 6-11

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
4			24	СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЖИВИХ ЛЮДЕЙ. РЕЧОВІ ДОКАЗИ БІОЛОГІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ	
	1	Лекція	2	<i>Судово-медична експертиза живих людей</i> Поняття, підстави та порядок судово-медичної експертизи живих людей Класифікація і правила визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень Судово-медична експертиза статевих станів	[1.2], [1.3] [2.1] ст. 125-142 [3.1] ст. 248-277 [3.2] ст. 217-240 [3.3] ст. 512 [3.6] ст.102-128
	2	Семінар	2	<i>Поняття та порядок проведення судово-медичної експертизи живих осіб</i> Поняття та порядок судово-медичної експертизи потерпілих, обвинувачених та інших осіб Порядок визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень Судово-медичне визначення віку	[1.2], [1.3] [2.1] ст. 125-142 [3.1] ст. 248-277 [3.2] ст. 217-240 [3.3] ст. 512 [3.6] ст.102-128
	3	семінар	2	<i>Робота з речовими доказами біологічного походження</i> 1. Можливості судової медицини при дослідженні крові 2. Дослідження інших виділень людини та волосся 3. Порядок надсилання на дослідження речових доказів біологічного походження	
	4	Контрольна робота	2	<i>Модульний контроль №1</i> Питання контрольної роботи тема 1-4	
		Самостійна робота	6	Експертиза стану здоров'я, штучних хвороб та самоушкоджень 2. Експертиза статевих злочинів	[1.2], [1.3] [2.1] ст. 125-142 [3.1] ст. 248-277 [3.2] ст. 217-240 [3.3] ст. 512 [3.6] ст.102-128

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
5			10	ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	
	1	Лекція	2	Правовий статус та організаційні основи судово-психіатричної експертизи в Україні Процесуальні та організаційні основи для призначення судово-психіатричної експертизи Права та обов'язки експерта-психіатра Висновок судово-психіатричної експертизи і його оцінка слідством і судом	[1.2], [1.3] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 15-37
	2	Семінар	2	Основи призначення та проведення судово-психіатричної експертизи Повноваження експерта-психіатра Види судово-психіатричної експертизи Процесуальні та організаційні основи для призначення судово-психіатричної експертизи	[1.2], [1.3] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 15-37
		Самостійна робота	6	1. Питання, які вирішуються судово-психіатричними експертизами 2. Питання, які вирішуються судово-психіатричними експертизами 2. Акт судово-психіатричної експертизи, його зміст, структура	[1.2], [1.3] [2.3] ст. 5-22 [3.4] ст. 15-37

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
6			10	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИВЧЕННЯ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ОСОБИ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення осудності при судово-психіатричній експертизі</i> Поняття осудності та неосудності Формула неосудності Судово-психіатрична оцінка психічних захворювань, які виникли після скоєння злочину 4. Примусові заходи медичного характеру	[2.3] ст. 23-46 [3.4] ст. 38-48
	2	Семінар	2	<i>Питання осудності при проведенні судово-психіатричної експертизи</i> 1. Поняття осудності та неосудності 2. Судово-психіатрична оцінка психічних захворювань, які виникли після скоєння злочину 3. Порядок застосування примусових заходів медичного характеру	[2.3] ст. 23-46 [3.4] ст. 38-48
		Самостійна робота	6	1. Юридичний та медичний критерії психічних розладів особи під час вчинення дій, за які передбачена кримінальна відповідальність 2. Юридичний і медичний критерії психічних розладів особи, що настали після вчинення злочину 3. Підстави застосування примусових заходів медичного характеру	[2.3] ст. 23-46 [3.4] ст. 38-48

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні запитання	Література
7			26	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПСИХІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ. СИМПТОМАТИКА ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ	
	1	Лекція	2	<i>Загальні положення про психічні захворювання</i> Побудова нервової системи та психічна діяльність людини Розлади сприйняття: галюцинації та її види, розлади мислення та пам'яті. Розлад свідомості Причини психічних захворювань. Поняття хронічної хвороби, дефекту, ремісії, світлого проміжку	[2.3] ст.47-126 [3.4] ст. 146-366
		Лекція	2	<i>Симптоматика психічних розладів</i> Побудова нервової системи та вища нервова діяльність Розлади сприйняття: галюцинації та її види 3. Розлади мислення, пам'яті та свідомості	[2.3] ст.47-126 [3.4] ст. 146-366
	2	Семінар	2	<i>Поняття психічного захворювання та його симптоматика</i> Побудова нервової системи та вища нервова діяльність Розлади сприйняття: галюцинації та її види 3. Розлади мислення, пам'яті та свідомості 4. Алкогольна залежність та алкогольні психози	[2.3] ст.47-126 [3.4] ст. 146-366
		Самостійна робота	2	Розлад сприйняття: галюцинації та її види Розлад мислення та пам'яті Шизофренія. Епілепсія. Маніакально-депресивний психоз Психопатії. Розлади потягів та реактивні стани	[2.3] ст.47-126 [3.4] ст. 146-366
	3	Контрольна робота		Модульний контроль №2 Питання контрольної роботи	
		Індивідуальне завдання (реферат)	7	Виконання реферату за заданою тематикою	[1.3] [2.1] ст. 2-62 [3.1] ст. 5-124 [3.2] ст. 2-304 [3.5] ст. 3-512 [3.6] ст.2-156
		Диференційований залік	4		
		Усього	50		
		Усього за дисципліну	120		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1 Кримінальний кодекс України: Офіційний текст [текст] : - К. Юрінком Інтер, 2001. – 240 с.
- 1.2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року // Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90-91).
- 1.3. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 року// ВВР № 4038-ХІІ (із змінами від 9 вересня 2004 р.№ 1992-IV).
- 1.4. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22 лютого 2000 року// ВВР № 1489-ІІІ (із змінами 9.12.2003 р. № 1364-IV).
- 1.5. Про судову практику по застосуванню примусових заходів медичного характеру : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 19 березня 1982 р. (із змінами від 4 червня 1993 р.)

2. Базова

- 2.1. Марчук А. І. Судова медицина: Курс лекцій: Навч. Посібник. – К.: Генеза, 1997. – 144 с.
- 2.2. Судова медицина: підручник. – Вид. 3-тє, доп. та перероб./ За заг. ред.. Лісового А.С., Голубовича Л.Л. – К.:Атіка, 2008. – 484 с. [+32 іл.]
- 2.3. Колесник В. А. Судова психіатрія: Курс лекцій. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 128 с.

3. Допоміжна

- 3.1. Самищенко С.С. Судебная медицина: Учебник для юридических вузов. – М.: Право и Закон, 1996. – 432 с. (с ил.)
- 3.2. Судебная медицина. Учебник для вузов. Под общей редакцией доктора медицинских наук, директора Республиканского центра судебно-медицинской экспертизы Министерства здравоохранения Российской Федерации, профессора В.В.Томилина. – М.: Издательская группа ИНФРА-М-НОРМА, 1996 г.- 376 с.
- 3.3. Волков В.Н., Датий А.В. Судебная медицина: курс лекций. – М.: Юристь, 1997 г. – 334 с.
- 3.4. Жариков Н.М., Морозов Г.В., Хритинин Д.Ф. Судебная психиатрия. Учебник для вузов. Под общей редакцией академика Российской академии медицинских наук Г.В. Морозова. – М.: Издательская группа ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 432 с.
- 3.5. Атлас по судебной медицине/ Солохин А.А., Крюков В.Н., Ширинский П.П., Пиголкин Ю.И.; под ред. А.А. Солохина. – М.: Медицина, 1998. – 512 с.: ил.
- 3.6. Тагаев Н.Н. Судебно-медицинская экспертиза в уголовном и гражданском судопроизводстве: Учебное пособие. – Х.: Фирма «Консум», 1998. – 192 с.

4. Інформаційні ресурси

- 4.1. http://10.241.24.195/page_lib.php - Судова медицина та судова психіатрія (Електронний ресурс) : курс лекцій / уклад. В.О. Корольов. – Хмельницький : НАДПСУ, 2014. – 136 с.
  1. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України, нормативні акти
  2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Урядовий портал.
  3. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України
  - 4 <http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний суд України
  5. www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського

6. <http://jur-academy.kharkov.ua/освіта/бібліотека/> - бібліотека Національної Юридичної академії ім. Ярослава Мудрого
7. <http://dpsu.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Державної прикордонної служби України
8. <http://pidruchniki.ws> - українські підручники
9. http://10.241.24.195/page_lib.php - Сорока АЗ. Криміналістика (Електронний ресурс) : курс лекцій. – Хмельницький : НАДПСУ, 2014. – 159 с.
10. 10.241.24.9 – модульне середовище

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Слухачи, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли слухач не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо слухач (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, слухачу (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку слухач (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання	Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Традиційні методи навчання		1. Попередній контроль	
МН.1.1.	Усне викладення навчального матеріалу (розповідь, пояснення, лекція)	МК 1.1	Вибірковий усний
МН.1.2.	Обговорення матеріалу, що вивчається (бесіда, дискусія, брифінг, диспут)	МК 1.2	Фронтальний письмовий
МН.1.3.	Наочні методи (ілюстрація, демонстрація)	МК 1.3	Фронтальний тестовий
МН.1.4.	Практичні методи (лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи)	МК 1.4	Фронтальний проблемний
МН.1.5.	Методи самостійного та індивідуального навчання (рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький)	МК 1.5	Виконання нормативу
2. Активні методи навчання		МК 1.6	Виконання вправи
2. Активні методи навчання		2. Поточний контроль	
МН.2.1.	Ігрові (професійні ігри, професійний тренінг)	МК 2.1	Вибірковий усний
МН.2.2.	Неігрові (аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу)	МК 2.2	Колоквіум
МН.2.3.	Неімітаційні (групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод «ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять)	МК 2.3	Контрольна робота
3. Інтерактивні методи навчання		МК 2.4	Тестування
МН.3.1.	Інтерактивні методи в малих групах	МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МН.3.2.	Інтерактивні методи в великих групах	МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МН.3.3.	Інтерактивні методи під час самостійної роботи	МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
3. Інтерактивні методи навчання		МК 2.8	Реферат
3. Інтерактивні методи навчання		МК 2.9	Виконання нормативу
3. Інтерактивні методи навчання		МК 2.10	Виконання вправи
3. Інтерактивні методи навчання		3. Рубіжний контроль	
3. Інтерактивні методи навчання		МК 3.1	Фронтальний письмовий
3. Інтерактивні методи навчання		МК 3.2	Фронтальний тестовий
3. Інтерактивні методи навчання		МК 3.3	Фронтальний проблемний
3. Інтерактивні методи навчання		МК 3.4	Виконання нормативу
3. Інтерактивні методи навчання		МК 3.5	Виконання вправи
3. Інтерактивні методи навчання		4. Підсумковий контроль	
3. Інтерактивні методи навчання		МК 4.1	Усний
3. Інтерактивні методи навчання		МК 4.2	Письмовий
3. Інтерактивні методи навчання		МК 4.3	Тестовий
3. Інтерактивні методи навчання		МК 4.4	Проблемний
3. Інтерактивні методи навчання		МК 4.5	Практичний